

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
ΣΧ.ΕΤΟΥΣ 2023-24, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ 29/11/2023
ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ:

ΒΟΡΒΗ ΙΩΑΝΝΑ
ΒΑΚΑΛΟΥΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΝΟΤΗΤΑ 6^Η

**'' ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩ, ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΙ ΚΑΙ
ΨΥΧΑΓΩΓΟΥΜΑΙ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΗΓΕΣ ''**

4^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

• Διδακτικοί στόχοι

- Μαθαίνω να αντιμετωπίζω κριτικά τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και κυρίως την τηλεόραση και το διαδίκτυο.
- Μαθαίνω τις αντωνυμίες, τη συντακτική τους θέση και πότε τις χρησιμοποιώ.
- Μαθαίνω για τις ετυμολογικές οικογένειες των λέξεων

Δείχνουμε 2 βιντεάκια για αφόρμηση:

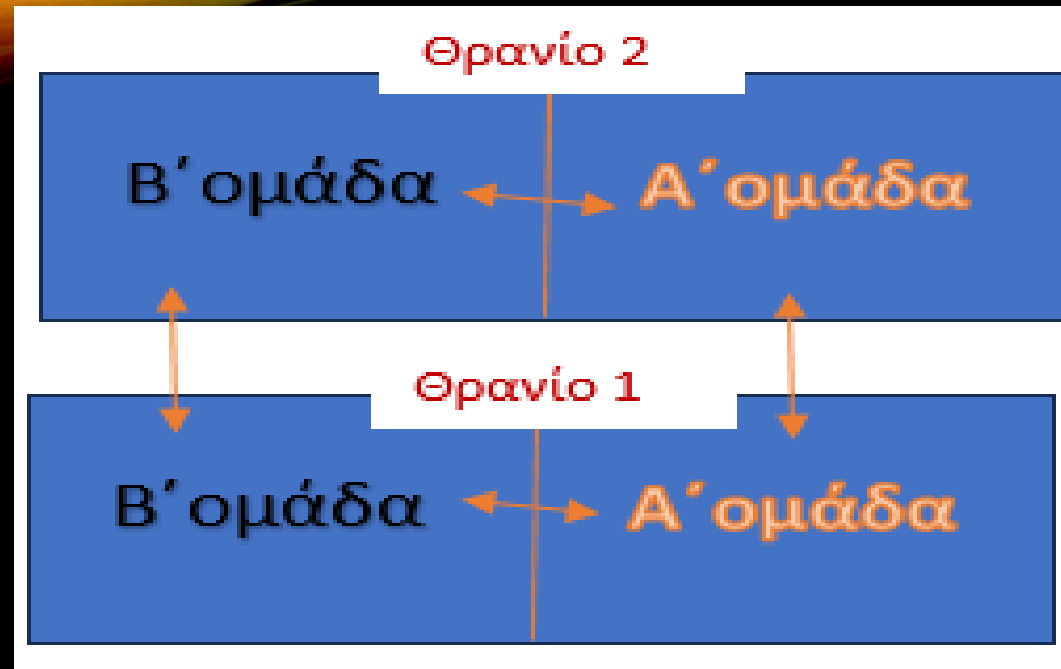
- Το ένα αφορά στην **τηλεόραση**: [23/02/1966 - Επίσημη Έναρξη Τηλεόρασης στην Ελλάδα | ΕΡΤ](#)
- Το άλλο αφορά στο **διαδίκτυο**: [Το Πάνελ Νέων μας δίνει συμβουλές για την παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο](#)

Ομαδοσυνεργατική μέθοδος

Χωρίζουμε σε 2 ομάδες τους μαθητές και τους δίνουμε τα **φύλλα εργασίας**:

A' Ομάδα (αυτοί που κάθονται δεξιά από την έδρα στο ίδιο θρανίο)

B' Ομάδα (αυτοί που κάθονται αριστερά από την έδρα στο ίδιο θρανίο)

Ζητάμε από κάθε ομάδα, αφού διαβάσει την εργασία που της έχει ανατεθεί, να παρουσιάσει στον διπλανό του/της (άλλη ομάδα) αυτά που διάβασε και το αντίστροφο. Μόλις τελειώσουν οι 2 ομάδες τη συζήτησή τους επί των απαντήσεων, θα σχηματίσουν **τετράδα** με τους από πίσω συμμαθητές/τριες. Έτσι όταν έχουμε τετράδα, έχουμε δύο της A' ομάδας και 2 της B' ομάδας.

Στην τετράδα κάποιες φορές θα χρειαστεί να συνεργαστούν μόνο μεταξύ τους οι ίδιες ομάδες και τις περισσότερες θα συνεργάζονται και οι 4 μαθητές μαζί, δηλαδή και οι 2 ομάδες. Διευκρινίζουμε αναλυτικά στα φύλλα εργασίας.

Ό,τι επεξεργάζονται στις ομάδες, θα αναφέρεται και στην ολομέλεια της τάξης, με τον καθηγητή/τρια να παρεμβαίνει, όποτε χρειάζεται.

1^η και 2^η ώρα

A' Ομάδα (όσοι κάθονται δεξιά): Αφού δουν τα 2 βιντεάκια, ζητείται να καταγράψουν 5 θετικά και 5 αρνητικά σημεία για την τηλεόραση. Να τα δείξουν στον διπλανό τους και κατόπιν να τα δείξουν και στην τετράδα με τους μαθητές/τριες που κάθονται από πίσω τους. Ζητείται από τους μαθητές της A' ομάδας να γράψουν τις ερωτήσεις για την τηλεόραση (θετικά-αρνητικά).

Ο καθηγητής θα ζητήσει να ακούσει απ' όλους τους μαθητές της A' ομάδας τις ερωτήσεις, τις οποίες θα καταγράψει στον πίνακα και θα αποτελέσουν το ενιαίο ερωτηματολόγιο της ομάδας. Θα απευθυνθούν σε συμμαθητές τους, στο οικογενειακό τους περιβάλλον και στους καθηγητές και το επόμενο δίωρο θα παρουσιάσουν τις απαντήσεις στην τάξη.

Β' Ομάδα (όσοι κάθονται αριστερά): Αφού δουν τα 2 βιντεάκια, ζητείται να καταγράψουν 5 θετικά και 5 αρνητικά σημεία για το **διαδίκτυο**. Να τα δείξουν στον διπλανό τους και κατόπιν να τα δείξουν και στην τετράδα με τους μαθητές/τριες που κάθονται από πίσω τους. Ζητείται από τους μαθητές της Β' ομάδας να γράψουν τις ερωτήσεις για το διαδίκτυο (θετικά-αρνητικά). Ο καθηγητής θα ζητήσει να ακούσει από όλους τους μαθητές της Β' ομάδας τις ερωτήσεις, τις οποίες θα καταγράψει στον πίνακα και θα αποτελέσουν το ενιαίο ερωτηματολόγιο της ομάδας.

Εργασία στο σπίτι (και οι 2 ομάδες): Θα απευθυνθούν σε συμμαθητές τους, στο οικογενειακό τους περιβάλλον και στους καθηγητές και το επόμενο δίωρο θα παρουσιάσουν τις απαντήσεις στην τάξη.

Οι μαθητές της **A' ομάδας** δείχνουν στον διπλανό τους τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου και το αντίστροφο. Κατόπιν στις **τετράδες** τους δείχνουν όλοι τις απαντήσεις και συζητάνε για τις εμπειρίες που απέκομισαν από αυτή τη δράση. Αφού συζητήσουν για τα αποτελέσματα ανά τετράδα, ο καθηγητής/τρια καλεί έναν μαθητή της A' ομάδας στον **πίνακα** να καταγράψει κάποια αποτελέσματα. Οι υπόλοιποι μαθητές απευθυνόμενοι στο συμμαθητή τους συμπληρώνουν και αυτός καταγράφει. Κατόπιν καλεί και έναν μαθητή της **B' ομάδας** για τον ίδιο λόγο. Οι υπόλοιποι μαθητές απευθυνόμενοι στο συμμαθητή τους συμπληρώνουν και αυτός καταγράφει. Μόλις τελειώνει η καταγραφή, γίνεται συζήτηση στην **ολομέλεια** της τάξης για τα αποτελέσματα και για την εμπειρία που απέκομισαν. Όλοι οι μαθητές αντιγράφουν στο τετράδιό τους αυτά που είναι γραμμένα στον πίνακα και **τονίζεται** ότι θα τους χρειαστούν κατά την παραγωγή γραπτού λόγου στο τέλος της ενότητας.

Ο καθηγητής/τρια θα δείξει το βίντεο [Αντωνυμίες - YouTube](#) (Γκάντι και Ερασμία) για υπενθύμιση των Αντωνυμιών και θα λύσει ο καθένας μόνος του στο τετράδιό του την παρακάτω άσκηση.

- Θα διαβάσει το κείμενο 1 και από το απόσπασμα «-Εμείς πιστοί απέναντί της, της αφιερώνουμε τουλάχιστον δύο ώρες τη μέρα, αφού τη θεωρούμε το σημαντικότερο μέσο ψυχαγωγίας» (άσκηση βιβλίου σελ. 91), θα υπογραμμίσει τις αντωνυμίες, θα βάλει στη θέση των αντωνυμιών τις λέξεις που αντιστοιχούν σ' αυτές και θα συμπεράνει την αξία της χρήσης των αντωνυμιών στο λόγο μας. Να συμβουλευτεί και το βιβλίο «Γραμματική και Συντακτικό Α' Β' Γ' Γυμνασίου σελ. 73, συνοπτικός πίνακας αντωνυμιών».
- Κατόπιν, οι 2 ομάδες θα **ανταλλάξουν τα τετράδια** μεταξύ τους και θα συζητήσουν για την άσκηση. Θα κληθεί ένας να πει την απάντηση στην **ολομέλεια** του τμήματος. Αν είναι σωστή, δε χρειάζεται η παρέμβαση των υπόλοιπων ή του καθηγητή. Αν δεν είναι θα διορθώσουν και θα δοθεί η σωστή απάντηση.
- **Άσκηση για το σπίτι:** Στο κείμενο 5 υπογραμμίστε τις αντωνυμίες που ανήκουν στα παρακάτω είδη και κατατάξτε τες στον πίνακα (σελ.93)

Οι μαθητές ανταλλάσσουν τα τετράδιά τους με τον διπλανό τους και συζητούν για τις απαντήσεις που έδωσε ο καθένας στο σπίτι του. Ένας μαθητής/τρια θα παρουσιάσει τις απαντήσεις στην ολομέλεια.

- Οι προσωπικές αντωνυμίες

- Η ομάδα Α θα απαντήσει στην άσκηση της σελ. 91, αλλά μόνο στις δυο πρώτες προτάσεις με στόχο να εντοπίσουν τις προσωπικές αντωνυμίες, να βρουν τους αδύνατους και δυνατούς τύπους και τη συντακτική τους θέση.

(κείμεν.1:-Αυτό και μόνο το γεγονός δείχνει πόσο πολύ έχει εισβάλλει στη ζωή μας, μια οικιακή συσκευή, η οποία όχι μόνο μας ψυχαγωγεί, αλλά μας πληροφορεί, μας μαθαίνει, μας δείχνει πώς θα είμαστε στον αφρό των ημερών).

(κείμεν.3): -Και βγάζοντας δυο πακέτα από την τσάντα της, του τα πρόσφερε.

Η ομάδα Β θα απαντήσει στην άσκηση της σελ. 91, αλλά μόνο στις **δύο τελευταίες προτάσεις** με στόχο να εντοπίσουν τις προσωπικές αντωνυμίες, να βρουν τους αδύνατους και δυνατούς τύπους και τη συντακτική τους θέση. Επίσης να απαντήσει, αν αφαιρώντας τις προσωπικές αντωνυμίες, υπάρχει διαφορά και ποια είναι αυτή.

- (κείμεν.2): -Εσείς βλέπετε τηλεόραση;
- (κείμεν.3): -Εγώ ούτε τυπογραφείο δεν έχω δει!
- Οι **2 ομάδες** συζητούν μεταξύ τους για τις απαντήσεις τους. Στο τέλος ένας μαθητής/τρια θα πληροφορήσει την **ολομέλεια** του τμήματος για τις σωστές απαντήσεις. Οι υπόλοιποι διορθώνουν αν χρειαστεί.

Προσωπικές αντωνυμίες και άρθρο. Διάκρισή τους από το άρθρο.

- Η **ομάδα Α** λαμβάνει την άσκηση της σελ. 91, αλλά μόνο τις δυο πρώτες προτάσεις με στόχο να εντοπίσουν τις προσωπικές αντωνυμίες και τα άρθρα.
- (κείμεν.1): -Κυρίως έχει αλλάξει η σχέση μας με αυτό το μέσο που οι ειδικοί το αποκαλούν το κατεξοχήν Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας ή Ενημέρωσης
- (κείμεν.3): -Ένας κόμπος του έσφιγγε το λαιμό. Προσπάθησε να κρύψει τη συγκίνησή του

- Η **ομάδα Β** λαμβάνει την άσκηση της σελ. 91, αλλά μόνο τις δυο τελευταίες προτάσεις με στόχο να εντοπίσουν τις προσωπικές αντωνυμίες και τα άρθρα.
- (κείμεν.2): -Εγώ κάθε άλλο παρά σοβαρά την παίρνω
- (κείμεν.3): -Ο Ηλίας χαμογέλασε και της έδωσε διστακτικά το χέρι του
- **Οι 2 ομάδες** συζητούν μεταξύ τους για τις απαντήσεις τους. Στο τέλος ένας μαθητής/τρια θα πληροφορήσει την **ολομέλεια** του τμήματος για τις σωστές απαντήσεις. Οι υπόλοιποι διορθώνουν, αν χρειαστεί.

Ετυμολογικές οικογένειες λέξεων

- Ο καθηγητής δείχνει το βίντεο [ετυμολογικές οικογένειες λέξεων](#) (Ράνια).
- Όλοι οι μαθητές θα συμπληρώσουν τον πίνακα της σελ. 95 με τις λέξεις χρόνια, ζωής (κείμεν. 6) και ωκεανός (κείμεν.7). Θα βρουν, δηλαδή, **παράγωγες** και αυτές με **α' συνθετικό** και με **β' συνθετικό**. Έτσι, θα προσπαθήσει ο **καθένας μόνος του** να συμπληρώσει τον πίνακα και όταν τελειώσουν, θα τον παρουσιάσουν στον **διπλανό** τους. Θα σχηματίσουν **τετράδα** και θα παρουσιάσουν τον πίνακά τους στην τετράδα. Κάποιοι μαθητές θα απευθυνθούν στην **ολομέλεια** της τάξης, παρουσιάζοντας τον πίνακά τους. Ο καθηγητής/τρια δημιουργεί αντίστοιχο πίνακα στον πίνακα της τάξης και καλεί κάποιους μαθητές να τον συμπληρώσουν.

Εργασία στο σπίτι: Τονίζεται ότι το επόμενο δίωρο θα δοθεί **γραπτό κείμενο**, από το οποίο θα ζητηθούν ερωτήσεις κατανόησης, ερωτήσεις για τις αντωνυμίες, ερωτήσεις για τις ετυμολογικές οικογένειες λέξεων και θα συντάξουν **γραπτώς** επίσημη επιστολή σχετικά με τις πληροφορίες που άντλησαν αλλά και συζητήθηκαν στην τάξη για το διαδίκτυο.

7η και 8η ώρα

Παραγωγή γραπτού λόγου

Δίνεται το κείμενο 2 φωτοτυπημένο με τις εξής ερωτήσεις:

- **Ερώτηση κατανόησης:** Με βάση το κείμενο σε ποια περίπτωση ο τηλεθεατής δεν κινδυνεύει να παγιδευτεί από τη δύναμη της τηλεόρασης; (6 μονάδες)

Στο παρακάτω τηλεοπτικό πρόγραμμα να υπογραμμίσετε τις αντωνυμίες και να βρείτε σε ποιο είδος ανήκουν. (2 μονάδες)

MEGA	ANT1	NET	ALPHA	STAR	ET3
09.50 Το παιδί μου κι εγώ 14.50 Όσα φέρνει η ώρα	11.00 Εκείνες και εγώ	10.00 Άλλη διάσταση	06.50 Καλημέρα σας 10.00 Καλώς τους	06.45 Κάθε μέρα, καλημέρα	10.00 Η άλλη μέρα 12.30 Κάθε τόπος και τραγούδι
15.00 Κάπου σε ξέρω		18.30 Κοίτα τι ζητάει 20.10 Ποιος θέλει να γίνει εκατομμυριούχος	16.50 Θα σε δω στο πλοίο		

περ. «ON OFF», εφημ. ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 28/3/2004

Με τη λέξη «γνωρίζει» και «παίξει» του κειμένου να συμπληρώσετε στον παρακάτω πίνακα την ετυμολογική οικογένειά τους. Από 2 λέξεις στην κάθε στήλη (2 μονάδες)

Ουσιαστικό	Επίθετο	ρήμα	Σύνθετη λέξη

Θέμα: «Λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου σας και τις πληροφορίες που αντλήσατε στην τάξη να συντάξετε ένα άρθρο για την διαδικτυακή εφημερίδα του σχολείου σας, αναφέροντας τα θετικά και τα αρνητικά του διαδικτύου (τουλάχιστον 3 παραγράφους εκτός προλόγου και επιλόγου)». (10 μονάδες)

9η ώρα

- Παραδίδονται τα γραπτά τους με τον παρακάτω πίνακα βαθμολογημένο (excel). Εκτός αυτού, έχουν ήδη επισημανθεί γραπτώς και λάθη πάνω στην κόλλα τους. Δίνονται οι απαντήσεις και διαβάζεται κάποια έκθεση, ώστε να βαθμολογηθεί από τους μαθητές, βάσει του πίνακα κριτηρίων (word) που έχουν. Τα κριτήρια αυτά γίνονται γνωστά πριν γράψουν την 1^η τους έκθεση.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΑΦΗΓΗΣΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

ΑΦΗΓΗΣΗ

Αφήγησις, περιγραφή, σχολιάζει, κάνει διάλογο, εκθέτουν (συμπεριφοράς, μετώνα)

Τον είδα να θύγγει...

Όταν είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας τότε λέμε ότι η αφήγησις γίνεται σε πρώτο πρόσωπο και είναι **αυτοβιογραφική**.
Όταν δεν είναι λέμε ότι γίνεται σε τρίτο πρόσωπο και είναι **επιστολογραφική**.

Όταν εξιστορεί τα γεγονότα με κανονική σειρά: **επιλόγιστος**
Όταν κάνει αναφορά στο παρελθόν **αναδρομική αφήγησις**
Όταν αρχίζει από τη μέση: **επιμεσική αφήγησις**
Όταν προλέγει τι θα συμβεί: **πρόδρομη αφήγησις**
Όταν ξεκινάει από το τέλος: **από το τέλος της αφήγησις**

Όταν τα πάντα για το πρόσωπο **αυτοβιογραφική**.
Όταν όσο έχει το πρόσωπο **επιστολογραφική**.
Όταν γίνεται από το πρόσωπο **επιμεσική αφήγησις**

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ή ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - ΑΓΓΕΛΙΑ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΑΡΘΡΟ - ΟΜΙΛΙΑ
ΑΙΤΗΣΗ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ-ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΕΡΙΛΨΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ή ΣΥΝΔΕΤΙΚΕΣ
ΛΕΞΕΙΣ - ΥΦΟΣ

Νίκος Αστέριος
Φιλολόγος

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ή mail

Πάνω δεξιά τον τόπο και την ημερομηνία Θεσσαλονίκη 5 Αυγούστου 2016

Μόνο σε περιπτώσεις ηλεκτρονικού μηνύματος (mail):

Από : .....@.....gr
Προς : .....@.....fr.
Θέμα : .....

Προσφώνηση: Αγαπητέ φίλε Κώστα, Κώστα μου, Αγαπημένε μου πατέρα, Αξιότιμε κύριε/α, Κύριε Διευθυντά, Κύριε Δήμαρχε, Αξιότιμε κύριε Υπουργέ και άλλα παρόμοια.

- **Πρόλογος:** σε μια σύντομη παράγραφο (χωρίς κατακλείδα) αναφέρετε το λόγο για τον οποίο γράφετε την επιστολή π.χ. Σας γράφω για να σας ενημερώσω, για να επικοινωνήσω μαζί σου, επειδή θέλω να παραπονεθώ για, για να σε ευχαριστήσω, για να σας παρουσιάσω τα προβλήματα, για να βρούμε μια κοινή λύση...
- **Κύριο Μέρος:** αναπτύσσουμε σε παραγράφους (με την κανονική τους δομή: θεματική περίοδο, λεπτομέρειες, κατακλείδα) τις ιδέες μας σχετικά με το θέμα που αναφέραμε στον πρόλογο, τις λύσεις αν έχουμε, χρησιμοποιώντας επιχειρήματα που να πείθουν τον παραλήπτη. Παρουσιάζουμε δηλαδή αποδεικτικά στοιχεία για να αποδείξω αυτό που υποστηρίζω π.χ. παραδείγματα, έγγραφα, νόμους, μαρτυρίες, στατιστικά κ.ά. Παρουσιάζω και την αντίθετη άποψη π.χ. τι μπορεί να συμβεί αν δε δοθεί λύση στο πρόβλημα.

Επιλογος: σε μια σύντομη παράγραφο (χωρίς την κανονική δομή της) καταλήγουμε στο συμπέρασμα που επιθυμούμε (συνήθως με την ελπίδα ότι θα λυθεί το θέμα, ότι θα ξαναβρεθούμε κ.ά.)

Η επιφώνηση, η οποία είναι ανάλογη με την προσφώνηση με εκφράσεις όπως:

Παράδειγμα: Με αγάπη / με πολλή αγάπη, Με εκτίμηση, Με σεβασμό, Μετά τιμής, Φιλικά, Με φιλικούς χαιρετισμούς, Ευχαριστώ για την κατανόηση (για επιστολή στον τύπο.

Η υπογραφή:

Σε επίσημη επιστολή: Καραγεωργίου Νίκος

Σε φιλική επιστολή: Νίκος

Σας ευχαριστώ ολόψυχα
που διαθέσατε τον πολύτιμο
χρόνο σας,
για την πρότασή μου!